

Sivistyspalvelut

Sivistyspalvelut muodostuvat varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta ja vapaa-ajan palveluista. Vapaa-ajan palvelut sisältävät liikunta- nuoriso- ja kirjastopalvelut.

Sivistyspalveluiden rakenteellisenä tavoitteena vuonna 2026 on kehittää lasten joustavaa opinpolkua. Joustavalla opinpolulla tarkoitetaan lasten opinpolulla olevien nivelvaiheiden madaltamista. Tammelassa nivelvaiheiden madaltaminen koskee perusopetuksen ala- ja yläasteen sekä esi- ja alkuopetuksen välisten nivelvaiheiden poistamista. Tavoitteena on yhtenäistää toimintakäytäntöjä sekä tilojen, materiaalien ja henkilöstön käyttöä.

Tavoitteena on myös kehittää kuntalaisten lukutaitoa ja kannustaa liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen.

1. Varhaiskasvatuksen palvelualue

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka ja pedagoginen leikki. Varhaiskasvatukseen kuuluu varhaiskasvatuspalvelut päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, esiopetus ja avoimen varhaiskasvatuksen toimintana kesäleikkikenttätoiminta sekä lasten kotihoidon tuki. Ryhmäkokojen puitteissa varhaiskasvatuksessa on järjestetty koululaisten aamutoimintaa. Varhaiskasvatuspalveluissa järjestetään alle kouluikäisille lapsille varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikka kunnassa esiintyvän tarpeen mukaisesti. Kasvatus, hoiva ja opetus järjestetään varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena vuonna 2026 on tarjota laadukasta maksutonta varhaiskasvatusta kaikille varhaiskasvatukseen haetuille lapsille. Korkea osallistumisaste mahdollistaa huoltajien työssäkäynnin ja lasten pääsyn yhteistoimintaan toisten lasten kanssa. Varhaiskasvatuksen toiminnan perustana on leikkipedagogiikka ja lasten mielenkiintoa herättävät leikkiympäristöt. Leikkiessään lapset oppivat yhteistoimintaa, uusia taitoja ja asioita. Varhaiskasvatuksessa toiminta suunnitellaan leikkialueille, joissa toteutuvat toiminnalliset tavoitteet, niin musiikin, liikunnan, taiteen, lastenkulttuurin kuin matemaattisten, kielellisten ja ympäristökasvatuksellisetkin tavoitteet. Varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa toteutetaan sekä sisällä että ulkona.

Varhaiskasvatusta kehitetään ProVaka toimintamallin mukaisesti, jossa tavoitteena on kehittää aikuisten toimintamalleja, joilla voidaan rakentaa lasten sosiaalisia taitoja johdonmukaisesti tukevaa toimintakulttuuria. Kehittämistyötä tehdään yhdessä perusopetuksen kanssa. Lisäksi varhaiskasvatusta kehitetään Lapsiystävällisen kunnan toimintaperiaatteiden mukaan yhä enemmän osallisuutta huomioivaan suuntaan. Käytäntöjen kehittäminen vahvistaa inklusiivista, kaikille yhteistä varhaiskasvatusta hyödyntämällä varhaiskasvatuksen omia resursseja ja henkilökunnan ammatillista osaamista. Sisäistämällä uusia toimintatapoja kunnan työntekijät pystyvät toimimaan moninaisessa yhteisössä, jossa tuotetaan palvelut yhdenvertaisesti kaikille kuntalaisille. Toimintaa arvioidaan Kansallisen arviointikeskuksen (Karvin) varhaiskasvatuksen laadun arviointimittareilla osallistumalla valtakunnallisiin ja kuntatasoisin arviointeihin. Lisäksi toimintaa arvioidaan tuen vaikuttavuuden keskusteluilla ja asiakastyytyväisyyskyselyin. Jokaisen lapsen kanssa keskustellaan kuvakortein toiminnasta, jolloin lapset itse arvioivat toimintaa lapsille soveltuvalla tavalla.

Määrärahat ja tuloarviot

Varhaiskasvatuksen palvelualue	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	196 003	87 000	70 000	70 700	71 407	72 121
Toimintakulut	-3 529 468	-3 518 514	-3 726 436	-3 837 069	-3 937 381	-3 976 741
Toimintakate (Netto)	-3 333 465	-3 431 514	-3 656 436	-3 766 369	-3 865 974	-3 904 620
Poistot ja arvonalentumiset	-1 773	-9 129	-24 394	-17 877	-13 127	-9 661

Suoritteet

	TP 2024	TP 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Lasten määrä varhaiskasvatuksessa	228	228	230	240	240	240
Esioppilaiden määrä	52	41	45	49	46	31
Perhepäivähoidon paikat	34	28	28	24	24	24
Päiväkotipaikat	215	216	228	228	228	228
Kesäleikkikenttätoiminta toimintapäivät	14	18	20	20	20	20

Perustelut

Toiminnalliset muutokset

Vuoden 2023 elokuusta alkaen tammelalaisilta ei ole peritty varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja lainkaan. Varhaiskasvatuksen käyttö on lisääntynyt ja lapsiperheiden kuntaan muutto virkistynyt. Myös valtakunnallisesti havaittu suunta pienten alle kolmevuotiaiden lasten lisääntyneestä varhaiskasvatuksen tarpeesta on kasvanut kunnassamme. Kuntaan on viime vuosina perustettu kolme uutta alle kolmevuotiaiden ryhmää, ja edelleen on painetta uuden ryhmän perustamiselle. Uuden ryhmän perustamiselle ei ollut mahdollisuutta talousarvioraamissa, ja tämä voi aiheuttaa ryhmäkokojen kasvua ja ikäjakauman laajentumista nykyisiin ryhmiin. Toisaalta varhaiskasvatuksen osa-aikainen käyttö tuo väljyyttä lapsiryhmiin, jolloin ryhmässä voi olla kirjoilla useampia lapsia, mutta he ovat läsnä eriaikaisesti. Perhepäivähoitajien määrä on kunnassa vähentynyt ja uusien perhepäivähoitajien saatavuus on heikkoa. Päiväkotitilat vaativat lähivuosina peruskorjausta. Lisäksi Papinsillan uuden asuinalueen vaikutus varhaiskasvatuksen palveluntarpeeseen on huomioitava. Yhtenä Pohjois-Tammelan lähipalvelumahdollisuuksia kasvattavana tekijänä ja perheiden sujuvan arjen mahdollistajana on varhaiskasvatuspalveluiden suunnittelu Teuron koulun yhteyteen. Yhteistyö mahdollistaisi joustavan esi- ja alkuopetuksen 6–8-vuotiaille Teurolla sekä yhtenäiset esiopetuskuljetukset koulun kanssa. Lisäksi koululla olisi mahdollisuus järjestää koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa koulun ja varhaiskasvatuksen yhteistyönä.

Valtakunnallisten hankkeiden määrä on vähentynyt merkittävästi, mikä vaikuttaa kehittämistoiminnan järjestämiseen taloudellisesti. Tällä hetkellä kehittämistoiminta järjestetään kunnan oman käyttötalouden turvin.

Lasten ja henkilöstön sairauspoissaoloja on paljon ja niitä pyritään ennalta ehkäisemään parantamalla sisäilman laatua. Osassa päiväkoteja, etenkin pienempien lasten ryhmissä, on käytössä laitteita, jotka puhdistavat ilmasta bakteereita ja viruksia. Lisäksi kaikissa päiväkodeissa on desinfiointikaappi, jossa materiaalit mm. lelut, toimintavälineet, puhelimet ja kankaat saadaan desinfioitua bakteereilta ja viruksilta viidessä minuutissa. Tavoitteena on vähentää sairauspoissaolojen määrää, mikä vaikuttaa hyvinvointiin ja taloudelliseen näkymään.

Henkilöstömuutokset

Varhaiskasvatuslain muutoksen myötä 1.8.2022 varhaiserityiskasvatuksen henkilöstön määrä lisääntyi kahden ensimmäisen vuoden aikana. Palvelualueita organisoitiin uudelleen vastaamaan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tuen lisääntyviin moninaisiin tarpeisiin. Varhaiskasvatuksessa työskentelee suhdeluvun mukaisen henkilöstön lisäksi pedagogisen tuen asiantuntijoita (erityisopettajat, pedagoginen asiantuntija, sosionomi ja englannin opettaja) sekä kasvun ja oppimisen tuen ohjaajia (vek-lastenhoitajat). Lisäksi palkattiin varahenkilöitä sijaistamaan lapsiryhmissä suhdeluvun mukaisesti henkilöstön poissaolojen ajalla.

Talousarvion 2026 laadinnassa henkilöstömenoista jouduttiin vähentämään kolme varahenkilöä, jotta talousarvio saatiin raamiin. Myöskään uusien ryhmien perustamiselle ei ole pystytty varaamaan henkilöstöä

lisää. Varhaiskasvatukseen jää enää yhdet varahenkilöt jokaiseen päiväkotiin. Suunta on huolestuttava, koska nykytilanteessa varahenkilöiden lisäksi on palkattu lisähenkilöstöä sijaistarpeisiin. Henkilöstömäärärahan vähentäminen voi lisätä työntekijöiden sairauspoissaoloa ja vaikuttaa työhyvinvointiin, toisaalta myös toiminta voi tulla tehokkaammaksi. Lapsiryhmissä on jatkossa vähemmän aikuisia auttamassa ja ohjaamassa lapsia. Varhaiskasvatuksessa palkkaukset tehdään varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaisesti. Varhaiskasvatuslaki määrää palkkaamaan henkilöstöä lapsiryhmän suhdeluvun mukaan, varautumaan riittäviin sijaistarpeisiin ja vastaamaan lasten tarpeisiin esimerkiksi lisähenkilöstöä palkkaamalla.

Investointimenot

Ei investointeja vuodelle 2026.

Palvelualueen toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso 2026
Tammelassa kuntalaiset voivat hyvin; laadukas ja maksuton varhaiskasvatus	Riittävä varhaiskasvatuspaikkojen määrä hakijoiden tarpeen mukaan	Paikkojen määrä	Paikkoja 244 Lapsia 0-6v väestötietojen mukaan 287.	Paikkoja 256 (tarve 1-4v ryhmälle)
Tammelassa kuntalaiset voivat hyvin; maksuton varhaiskasvatus, korkea osallistumisaste (lapsia varhaiskasvatuksessa %)	Varhaiskasvatuspaikkojen ikäjakaumien tarkastelu. Yhteistyö srk kerhojen kanssa.	Osallistumis-aste	6v 97 % 5v 98 % 4v 96 % 3v 92 % 2v 84 % 1v 60 %	5-6v 100 % 3-4v 100 % 2v 85 % 1v 50 %
Tammelassa kuntalaiset voivat hyvin; laadukas varhaiskasvatus, monitahoinen laadun arviointi	Arviointi -kansallinen -kuntatasoinen Asiakastyytyväisyyskysely sekä lapsilta että huoltajilta.	Karvin laatumittari	Asiakastyytyväisyys-kysely ja henkilöstön arvioinnit (Karvi ja tuen vaikuttavuus)	Erinomainen
Tammelassa kuntalaiset voivat hyvin, laadukas varhaiskasvatus, ProVakan mukaisen toimintakulttuurin kehittäminen mm. vuorovaikutustaidot ja palautteen antaminen	Toimintakulttuurin kehittäminen ProVaka mukaisesti (pph:ssa Piki-materiaali)	ProVaka toimintaohjelman mukaiset mittarit ja arvioinnit	Kaikki päiväkodit mukana kehittämistyössä, Sisällöt vielä vaihtelevat	Yhdenvertaista kaikissa päiväkodeissa 100 %

Lapsiystävällinen kunta

Tammela on vuodesta 2016 saakka ollut mukana Lapsiystävällinen kunta -mallin toteuttamisessa, jossa lapsia kohdellaan tasa-arvoisesti kunnan asukkaina ja heidät otetaan mukaan palveluiden suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Tammelan toiminnallisten tavoitteiden toteutumista arvioidaan marraskuussa 2025. Tämän jälkeen toteutetaan nykytilan arviointi ja asetetaan uudet toiminnalliset tavoitteet.

Lapsiystävällisen kunnan toiminnallisina tavoitteita kunnassamme on: Lapsen oikeuksien tunnetuksi tekeminen, lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen, kiusaamisen ehkäisy, kulttuuritietämyksellisesti arvokkaiden kohteiden tunnettavuuden lisääminen sekä lasten harrastusmahdollisuuksien lisääminen. Kuntaan on laadittu perehdytysmateriaalia Lapsiystävällinen kunta työhön ja Lapsen oikeuksiin. Palvelualueilla on lasten osallisuutta lisääviä osallisuusagentteja. Kiusaamisen ehkäisemiseen on puututtu kehittämällä toimintamalleja mm. ProKoulu ja ProVaka sekä kiusaamisen ehkäisemisen lahjoitusrahoituksen turvin. Lasten mahdollisuutta harrastaa on lisätty harrastamisen Suomenmallin mukaisesti. Varhaiskasvatusyksiköt ja koulut vierailevat Tammelan kulttuurikohteissa lisäten lasten tietämystä omasta kunnastaan. Lapsiystävällinen kunta työ muotoutuu palvelualueiden yhteistyössä kattaten kaikki toimialat.

2. Perusopetuksen palvelualue

Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi perusopetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana.

Perusopetuksessa vuonna 2026 tavoitteena on kehittää opetustoimintaa inklusiivisen kasvatuksen periaatteen mukaisesti. Inklusiivisen opetuksen tavoitteena on edistää kaikkien oppilaiden oppimista ja hyvinvointia. Se tarkoittaa korkealaatuista opetusta, joka mahdollistaa kaikkien oppilaiden osallisuuden ja tasa-arvon. Toteutuakseen inklusiivinen kasvatusta edellyttää monimuotoisia ja joustavia opetusjärjestelyitä sekä yhteisopettajuuden menetelmiä.

Yhteisopettajuus on kahden tai useamman opettajan tasa-arvoista yhteistyötä, jossa he vastaavat yhdessä oppilasryhmän opetuksen suunnittelusta ja toteutuksesta sekä oppimisen arvioinnista. Yhteisopettajuus ei ole tukitoimi vaan työtapo, joka voi mahdollistaa opetuksen eriyttämisen tai esimerkiksi oppilaan tuen tarjoamisen yleisopetuksen luokassa.

Henkilöstömuutokset

Opettajamäärä vähenee vuonna 2026 kahdella opettajalla oppilasmäärän vähentymisen vuoksi. Vähennykset kohdistuvat Harmonian kouluun (2 kpl).

Määrärahat ja tuloarviot

Perusopetuksen palvelualue	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	265 380	280 160	291 573	292 775	293 990	295 215
Toimintakulut	-6 309 844	-6 259 060	-6 072 587	-6 175 525	-6 313 063	-6 371 668
Toimintakate (Netto)	-6 044 464	-5 978 900	-5 781 014	-5 882 750	-6 019 073	-6 076 453
Valtuustoon nähden sitova						
Poistot ja arvonalentumiset	-8 606	-27 999	-6 060	-4 144	-2 841	-1 952

Suoritteet

Perusopetuksen palvelualue	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Peruskoululaiset	533	537	496	450	447	447
Peruskoulujen opettajat	57	57	55	55	55	55
Peruskoulujen kuljetusoppilaat	231	230	235	235	235	235
Koulunkäynnin ohjaajat	17	17	17	17	17	17
Yhteisten koulujen oppilaat	14	14	14	12	12	12
Lukion opiskelijat	87	84	75	75	75	75

Perustelut

Perusopetuksessa on oppilasmäärä laskussa. Oppilasennusteen mukaan oppilasmäärän arvioidaan laskevan kymmenen vuoden (2020–2030) aikana 185 oppilaalla. Vuonna 2026 kunnan oppilasmäärän arvioidaan laskevan noin 40 oppilaalla vuoteen 2025 verrattuna.

Palvelualueen toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso 2026
---------	--------------	---------	-----------	------------------

Inklusiivisen toimintamallin ja yhteisopettajuuden kehittäminen	Koulukohtaisen toimenpidesuunnitelman laadinta	Toimenpidesuunnitelman toimeenpano	Toimenpidesuunnitelman valmistunut	Suunnitelma valmistunut ja otettu käyttöön
Joustavan esi- ja alkuopetuksen kehittäminen ja niveltämisvaiheiden poistaminen	Yhteiset toimintatavat	Toteutuu kaikissa yksiköissä	Toteutuu satunnaisesti	Kaikissa yksiköissä yhteiset toimintatavat
ProKoulu-toimintakulttuurin kehittäminen	Toimintakulttuurin kehittäminen	ProKoulu-ohjelman mukaiset mittarit	Osa kouluista aloittanut ohjelman toteuttamisen	Ohjelma käytössä jokaisessa kouluyksikössä

3. Vapaa-ajan palvelualue

Vapaa-ajan palvelualue ylläpitää asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä järjestämällä liikunta-, nuoris- ja kirjastopalveluita.

Määrärahat ja tuloarviot

Vapaa-ajan palvelualue	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	183 874	163 200	144 200	145 642	147 099	148 569
Toimintakulut	-1 007 345	-1 042 722	-1 032 705	-1 055 271	-1 076 187	-1 087 151
Toimintakate (Netto)	-823 471	-879 522	-888 505	-909 629	-929 088	-938 582
Valtuustoon nähden sitova						
Poistot ja arvonalentumiset	-95 133	-79 279	-63 936	-48 447	-37 101	-28 894

Suoritteet

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Työllistettäviä nuoria	79	100	120	120	120	120
Nuorisotilan kävijät	2 800	3 850	4 000	4 000	4 000	4 000
Kirjastossa käyntejä	71 411	49 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Kirjastoaineiston lainat	75 959	75 000	75 500	75 500	75 500	75 500
Musiikkiopiston opiskelijoita	36	36	36	36	36	36
Musiikkileikkikoulun ryhmiä	0	3	3	3	3	3
Kuvataidekoulun opiskelijoita	24	24	24	24	24	24

Kansalaisopiston opetustunnit	601	900	900	900	900	900
----------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Kirjastopalvelut

Kirjasto on kunnan peruspalvelu ja sen tulee toteuttaa kirjastolain mukaisia tehtäviä kunnassa: tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta; tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjastolla on kaksi toimipistettä: pääkirjasto sekä kirjastoauto, joka tuottaa palvelua haja-asutusalueella. Pääkirjasto toimii omatoimikirjastona, eli se on käytettävissä joka päivä klo 7–21.

Kirjasto toteuttaa lain mukaisia tehtäviä monin tavoin:

- Kirjaston ja perusopetuksen välisessä yhteistyösuunnitelmassa on jokaiselle luokka-asteelle oma aktiviteettinsa ja sitä toteutetaan säännönmukaisesti.
- Kirjasto pitää satutuokioita niin kirjastossa kuin yhteistyötahojen (mm. MLL, seurakunta) tiloissa.
- Kirjastossa on lukupiiri ja kirjailijavierailuja.
- AVI:n suosittelemaa kuntatasoista lukutaitostrategiaa / -suunnitelmaa luodaan kirjaston johdolla eri yhteistyötahojen kanssa.
- Kirjasto hankkii vuosittain kokoelmaansa noin 2000 kpl eri aineistoja ja poistaa kokoelmista suunnilleen saman verran aineistoa kokoelman uudistumisen takaamiseksi.
- Kirjasto järjestää erätaukokeskusteluja ja muita tilaisuuksia.
- Kirjasto tarjoaa kokoontumistilan monille yhdistyksille sekä mm. Wahren-opiston digikoulutuksille.

Toiminnalliset muutokset:

Kirjasto vastaa kasvaneeseen etätyötilojen kysyntään tarjoamalla parempia, erillisiä tiloja etätyöskentelyyn ja opiskeluun.

Henkilöstömuutokset:

Uuden kirjastonjohtajan rekrytointi nykyisen johtajan eläköitymisen myötä.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden vastuualueen tehtävä on liikuntalain mukaan yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla sekä luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle. Järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta, sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikuntapalvelut järjestävät ohjattuja liikuntapalveluja eri kohderyhmät huomioiden, mm. eläkeläisten ohjattua kuntosalitoimintaa, eläkeläisten ohjattuja tasapainoryhmiä, matalankynnyksen ohjattuja ryhmiä sähly, pallopelit, jumpat, yms).

Erityisliikuntapalvelut tuotetaan yhteistyössä seutukunnallisesti sekä yksityisen sektorin kanssa (Forssan kaupungin liikuntapalvelut tuottavat erityisliikuntapalveluita erityisliikuntaryhmille mm. henkilöille, joilla on heikentynyt toimintakyky, tuki- ja liikuntaeläisairauksia, pitkäaikaissairauksia, liikapainoa yms.)

Kyläyhdistykset tuottavat aktiivisesti ohjattuja liikuntapalveluja yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa mm. Letkulla, Liesjärvellä, Teurolla ja Riihivalkamassa toimivat kuntojumppa, tasapaino, sekä kuntosaliryhmät vertaisohjaajien vetämänä.

Liikuntapalvelut tukevat avustuksien muodossa tammelalaisia rekisteröityjä urheiluseuroja, joiden toiminta on yhdistyksen sääntöjen mukaan urheilu- ja liikuntatoimintaa. Lisäksi avustuksia jaetaan Tammelassa toimiville rekisteröidyille yhdistyksille, projekti- ja työryhmille silloin kun avustus kohdennetaan liikuntatoiminnaksi katsottavan hankkeen toteuttamiseen.

Liikuntapalvelut vastaavat kunnan liikuntaolosuhteiden ja liikuntapaikkojen hoidosta sekä kehittämisestä. Talvella lähiliikuntapaikkojen jäänhoidosta sekä peltolatujen teosta vastaavat rekisteröidyt tammelalaiset yhdistykset. Näiden palveluiden tuottamiseen yhdistykset saavat avustuksia.

Tammelan keskeisemmät ulkoliikuntapaikat ovat liikuntapuistossa, joka sijaitsee Tammelan keskustassa. Liikuntapalveluiden hallinnassa on kolme liikuntasalia Manttaali, Tammi Areena, Riihivalkama, sekä kaksi kuntosalia Kunto-Tammi ja liikuntapuiston kuntosali.

Henkilöstömuutokset:

Ei henkilöstömuutoksia.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden tehtävänä on toteuttaa nuorisolain mukaisia tehtäviä kunnassa. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnan tulee olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa. Yhteistyökumppaneita ovat Tammelan seurakunta ja 4H, TE-palvelut, mielenterveyspalvelut, ohjaamo ja kirjasto. Yhteistyötä tehdään myös seudun nuorisotoimien ja yhdistysten kanssa. Kunnassa on vakinainen nuorisotyöntekijä ja koulunuorisotyöntekijä. Etsivä nuoristyö on ostopalveluna Fokka säätiöltä.

Kunnassa on oltava ohjaus- ja palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret. Verkoston tai muun yhteistyöryhmän tulee toimia vuorovaikutuksessa nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Tammelassa tällaisena verkostona toimii laaja hyvinvointityöryhmä.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Tammelassa kartoitetaan ensin nuoren kokonaistilanne nuoren oman kertomuksen mukaan, ja ohjataan hänet kulloinkin sopiviin palveluihin, esimerkiksi terveydenhuollon tai sosiaalitoimen palveluihin tai työpajalle. Etsivä nuorisotyöntekijä toimii myös nuoren tukihenkilönä asiakassuhteen ajan. Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Nuorisopalvelut mahdollistavat monipuolista ohjattua toimintaa kaiken ikäisille nuorille ja nuorille aikuisille mm. organisoimalla Harrastamisen Suomen Mallin (HSM) mukaista harrastustoimintaa. Harrastamisen Suomen Malli on Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamuoto. Harrastamisen Suomen mallin tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä.

Lisäksi nuorisopalvelut järjestävät myös monipuolisesti muuta kerhotoimintaa liikunnallisen, seikkailukasvatuksellisen, teknisen ja digitaalisen nuorisotyön kontekstissä nuorten liikunnallisen ja terveellisen elämäntavan, kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, luontoyhteyden sekä teknisen- ja digitaalisen osaamisen ja työelämätaitojen vahvistamiseksi. Toimintaa järjestetään koko lukuvuoden ajan sekä Tammelassa että seutukunnallisesti Nuorisopalveluiden yhteistyöllä. Koulujen ollessa kesälomalla toiminta keskittyy kesäleiritointaan. Nuorisotila on avoinna kahtena iltana viikossa. Kaikki Tammelan Nuorisopalveluiden toiminta on pääsääntöisesti täysin maksutonta.

Koulunuorisotyö toimii Tammelan koulukeskuksella neljänä päivänä viikossa, alakoululaisten kanssa tarvittaessa. Koulunuorisotyön kautta kaikille Tammelan nuorille vedetään hyvinvointia ja jaksamista tukeva Friends-ohjelma. Koulunuorisotyö toteuttaa myös yhdessä liikunnanopettajan kanssa kaikille yläkouluikäisille tytöille itsepuolustustunnin. Koulunuorisotyöntekijä osallistuu välituntitoimintaan, liikkarivälitunneille ja tukioppilaiden kanssa tehtävään työhön. Hän tukee myös oppilaita TET- ja kesätyöpaikkojen haussa. Koulunuorisotyö järjestää nuorille välituntisin vapaaehtoisia pienryhmätoimintaa, jolla pyritään tukemaan oppilaiden jaksamista. Nuorisopalvelut tukevat avustuksien muodossa tammelalaisia rekisteröityjä nuorisoyhdistyksiä. Lisäksi avustuksia jaetaan muille nuorisotyötä tekeville yhdistyksille. Tammelan nuorisopalvelut vastaavat Manttaalin nuorisotiloista sekä Oksjärven leirikeskuksesta.

Nuorten syrjäytymisen ehkäisy

Fokka säätiö tuottaa etsivän nuoristyön ja ohjaamo palvelut tammelalaisille nuorille. Ohjaamo palvelut toimivat Manttaalin talossa. Ohjaamo on kaikille alle 30-vuotialille tarkoitettu paikka, jossa saa apua ja tukea monenlaisiin arjen asioihin, kuten työhön, koulutukseen hyvinvointiin ja tulevaisuuden suunnitteluun.

Palvelualueen toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso 2026
Mahdollistaa etätyöt ja opiskelu rauhallisissa tiloissa tammelalaisille ja vapaa-ajanasukkaille.	Lisätään etätyötiloja kirjastoon	Etätyötilojen määrä	Vain yksi erillinen tila, jossa lisäksi muutakin toimintaa.	Käytössä kaksi erillistä etätyömoduulia, jotka varattavissa opiskeluun ja työskentelyyn.
Tuetaan tammelalaisten nuorten jaksamista ja hyvinvointia tarjoamalla monipuolisia vapaa-ajan harrastuksia sekä toimintoja.	Harrastamisen Tammelan mallin rahoituksen hakeminen. Olemassa olevan toiminnan jatkuvuuden varmistaminen	Avustuksen kotiuttaminen ja harrastustoiminnan jatkaminen.	Nuorisotilatoiminta tavoittaa 45 % tammelalaisista nuorista.	Ylläpitää ja kehittää tarjottavia toimintoja.
Vähän liikkuvien lasten- ja nuorten liikunnan lisäämisen.	Osa-aikaisen liikuntaneuvojan palkkaaminen.	Määrärahat v. 2026 talousarvioon.	Kunnassa ei ole liikuntaneuvojaa.	Lapsille- ja nuorille suunnatun liikuntaneuvonnan aloittaminen.

Sivistyspalvelut yhteensä

Sivistyspalvelut yhteensä	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	645 257	530 360	505 773	509 117	512 496	515 905
Toimintakulut	-10 846 658	-10 820 296	-10 831 728	-11 067 865	-11 326 631	-11 435 560
Toimintakate (Netto)	-10 201 401	-10 289 936	-10 325 955	-10 558 748	-10 814 135	-10 919 655
Valtuustoon nähden sitova						
Poistot ja arvonalentumiset	-105 512	-116 407	-94 390	-70 468	-53 069	-40 507